

Verden

Sylvi Listhaug under dagens besøk i London.

FOTO: JOHAN E. BULL / NRK

Frp vil holde matkjedene i ørene

LONDON (NRK): Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug vil presse frem mer konkurranse i norsk dagligvarehandel etter britisk modell. Storbritannia har en egen handelslov som regulerer konkurransen, noe norske kjeder har vært negative til.

Espen Aas

NRKs Storbritannia-korrespondent

Publisert i går, kl. 19:27

I det antall store dagligvarekjeder i Norge er på vei fra fire til tre, venter kanskje et strengere lovverk på dem. Landsbruks- og matminister Sylvi Listhaug har lenge ønsket å få utredet en ny dagligvarelov, og har nå reist til London for å se på den britiske ordningen.

Loven gjelder de ti kjedene med omsetning på over en milliard pund i året (nærmere 11 milliarder norske kroner), og regulerer hovedsakelig forholdet mellom kjedene og leverandørene.

Et eget tilsyn håndhever loven, og kan både bøtelegge og kreve innsyn dersom de mener lovverket ikke opprettholdes.

– Jeg tenker det er viktig å ha et velfungerende marked, og når markedet ikke er velfungerende i seg selv så må vi se på hvilke grep som kan bidra til det. Det jeg er mest opptatt av, er at forbrukerne skal få et best mulig tilbud, både når det gjelder pris, men også selvfølgelig varemangfold. Der mener jeg vi har en del å gå på i Norge, sier Listhaug.

Bondelaget presset på

En av dem Listhaug møter i London, er den tidligere bondelagslederen i Storbritannia, Peter Kendall. Han er nyutnevnt leder for et regjeringsoppnevnt råd for land- og hagebruk. I Storbritannia sto nettopp bøndene i spissen for å få loven innført:

– Vi ønsket å innføre et system som hindret dagligvarekjedene i å ta ut store overskudd på bekostning av det småprodusentene fikk betalt for produksjonen sin. Vi ønsket at bøndene skulle tjene på et rettferdig system, sier Kendall.

– Gjør de det nå?

-Nei, det ville være å forenkle det, men vi er på vei dit. Før var det en frivillig regulering av kjedene selv, nå er det en faktisk person som regulerer dem.

Sylvi Listhaug mener at norske bønder har vært forbausende tause i diskusjonen om en norsk dagligvarelov:

– Et velfungerende marked er viktig også for bøndene, så jeg håper jo at bondeorganisasjonene kan være litt mer aktive nå, i fortsettelsen av denne diskusjonen. Vi skal jo skape et best mulig marked for forbrukerne, som også vil komme bøndene til gode.

Britisk og norsk landbruk er selvsagt forskjellige, ikke minst hva skala angår. Stordrift preget særlig engelske bønder i langt større grad enn i Norge.

Sylvi Listhaug på møte med Peter Kendall, tidligere bondelagsleder, og nå formann i det regjeringsoppnevnte britiske land- og hagebruksrådet. I midten politisk rådgiver Lars Joakim Hanssen (Frp).

FOTO: JOHAN E. BULL / NRK

En del leverer også direkte til de store dagligvarekjedene, uten å gå via et leverandørledd.

Artikkelen fortsetter under bildet.

Dagligvarekjeden Tesco er Storbritannias største. Her en butikk i Nord-London.

FOTO: LEON NEAL / AFP

Frivillighet fungerte ikke

Sylvi Listhaug og hennes departementsfolk har hatt en hektisk dag. Etter møtet med den tidligere bondelagslederen og hans varme ord om handelsloven, møtte statsråden kvinnen som holder blant annet verdens nest største supermarkedkjede i ørene.

Den britiske kjeden Tesco, hvor det norske oljefondet er blant de største eierne, har i årevis presset leverandører på egen hånd – slik deres konkurrenter har gjort det.

Til å begynne med regulerte de seg selv, uten særlige resultater. Så kom handelsloven, og senere et eget handelstilsyn på banen.

Det tilsynet ledes i dag av Christine Tacon. Hun sier mye endret seg da frivillighet gikk over i lov:

– Jeg tror det faktum at et tilsyn skulle håndheve dette, og kunne foreta egne undersøkelser, i tillegg til at jeg hadde

makten til å bøtelegge gjorde dem langt mer oppmerksomme på å følge reglene.

– Så hvordan kommer dette kunden til gode, er det ikke en fare for at prisene blir høyere?

– En av grunnen til at både loven, og senere tilsynet ble opprettet var for å forhindre at mindre leverandører ble presset ut av markedet, og at de større sluttet å innovere seg. Dermed ville valgmulighetene for kundene bli færre. Samtidig tror jeg at et bedre samarbeid mellom alle ledd også gjør det mer effektivt, og mer lønnsomhet for alle – også for kundene, sier Tacon.

Helt hvordan en norsk variant vil komme til å se ut er ennå noe uklart, men at det relativt lille norske dagligvaremarkedet har behov for en annen utforming enn i dag, er Sylvi Listhaug krystallklar på etter møtene.

– Storbritannia har ti store kjeder, hjemme har vi fire, kanskje snart bare tre, slik at vi har absolutt behov for å se hva slags grep vi skal gjøre for å bedre konkurransesituasjonen, avslutter Listhaug.

Ennå gjenstår mange diskusjoner om hvordan en fremtidig dagligvarelov skal se ut, men at det vil kreve handling for å regulere handel er helt sikkert.

- Les også: [Listhaug avviser kritikk for overdramatisering](#)

VIS FLERE

Sylvi Listhaug sammen med lederen for det britiske dagligvaretilsynet, Christine Tacon.

FOTO: JOHAN E. BULL / NRK

Opphavsrett NRK © 2014

Ansvarlig redaktør: Thor Gjermund Eriksen

Nettsjef: Frank Gander